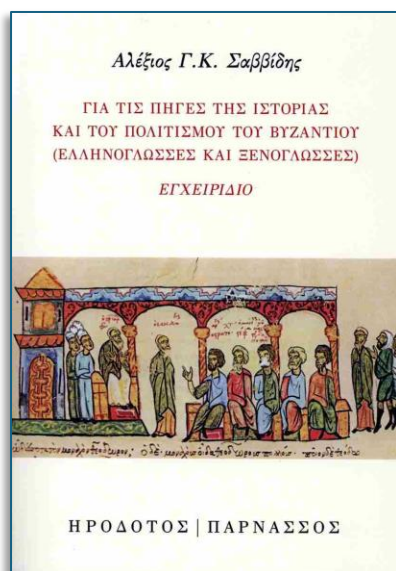

ΣΑΒΒΙΔΗΣ Γ.Κ. ΑΛΕΞΙΟΣ

Για τις πηγές της ιστορίας και του πολιτισμού του Βυζαντίου (ελληνόγλωσσες και ξενόγλωσσες) Εγχειρίδιο

Εκδόσεις Ηρόδοτος, Αθήνα 2023

Το παρόν έργο κωδικοποιεί μέσα σε έναν τόμο την πολύτιμη γραμματολογική έρευνα που έχει πραγματοποιηθεί, στα 120 και πλέον χρόνια της βυζαντινολογίας, από τους Κάρολο Κρουμπάχερ, Maria-Elisabetta Colonna και Guyla Moravcskik έως τους Hans-Georg Beck, Herbert Hunger, Νικόλαο Τωμαδάκη, Ιωάννη Καραγιαννόπουλο (Johannes Karayannopoulos - Gunter Weiss), Armin Hohlweg, Alexander Kazhdan, Απόστολο Καρπόζηλο, Θεοχάρη Δετοράκη, κ.ά., οι οποίοι με τα (συνήθως πολύτομα) συγγράμματά τους έχουν θέσει

στέρεες τις βάσεις της νεότερης βυζαντινολογικής γραμματείας, με ιδιαίτερη έμφαση στην βυζαντινή ιστοριογραφία και χρονικογραφία.

Την αποτύπωση όλου αυτού του πολύτιμου υλικού, εμπλουτισμένου με τις νέες εκδόσεις - μεταφράσεις - νεοελληνικές αποδόσεις - σχολιασμούς και ειδικές μελέτες, που έχουν δει το φως της δημοσιότητας μέσα στις τελευταίες δεκαετίες (ιδίως από εκείνη του 1970 κ.ε.), επιχειρεί να καταγράψει σε αφηγηματικό κείμενο η παρούσα γραμματολογική επισκόπηση για τις τρεις κύριες βυζαντινές ιστορικές περιόδους (τέλη 3ου/αρχές 4ου έως αρχές 8ου - αρχές 8ου έως αρχές 11ου - αρχές 11ου έως β' μισό 15ου αιώνων), αλλά και για το πρώτο τμήμα της αμέσως ακολουθούσας μεταβυζαντινής (β' μισό 15ου - β' μισό 16ου αιώνα), που στην ουσία συνέχισε την βυζαντινή ιστοριογραφική και χρονικογραφική παράδοση. Παρέχονται εδώ οι απαραίτητες γενικές πληροφορίες για τους Βυζαντινούς/Μεταβυζαντινούς και τους άλλους μεσαιωνικούς/μεταμεσαιωνικούς συγγραφείς (χριστιανούς της Δύσης, του σλαβοβαλκανικού κόσμου και της Εγγύς και Μέσης Ανατολής, μουσουλμάνους αραβόφωνους, ιρανόφωνους και τουρκόφωνους, Ιουδαίους, κ.ά.), για τα έργα τους (τίτλοι - περιεχόμενο - κύρια χαρακτηριστικά) και για τις καλυπτόμενες ιστορικές περιόδους σε αυτά. Στο εγχειρίδιο περιλαμβάνεται εκτενής αναφορά στον σημαντικό Ιουδαίο περιηγητή Βενιαμίν εκ Τουδέλης.

Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στις νεότερες εκδόσεις ή νεοελληνικές αποδόσεις των βυζαντινών/ελληνοφώνων, καθώς και στις ελληνικές μεταφράσεις των ξενόγλωσσων πρωτογενών πηγών, με βιβλιογραφικά επικαιροποιημένες γραμματολογικές και εγκυκλοπαιδικές/λεξικογραφικές αναφορές για

περαιτέρω έρευνα. Ένα βασικό στοιχείο, που διαφοροποιεί το παρόν από τα προαναφερόμενα άλλα γραμματολογικά συνθετικά έργα, σχετίζεται με τον τρόπο μνείας των συγγραφέων των πηγών, καθώς και των περί αυτών γραμματολογικών στοιχείων, όχι σε αντιστοιχία με τον αιώνα ή την περίοδο κατά την οποία αυτοί έζησαν και σταδιοδρόμησαν, αλλά με βάση την απόλυτη χρονολογική αντιστοιχία της χρονικής περιόδου που περιγράφουν στα έργα τους - κάτι το οποίο διευκολύνει τον αναγνώστη να διαγνώσει εναργέστερα την αποτύπωση της προσφοράς και της σημασίας των συγκεκριμένων πηγών κάθε περιόδου, όχι μόνο μέσω των απολύτως συγχρόνων, αλλά και μέσω των μεταγενέστερων μεσαιωνικών πηγών, ιδίως των έργων των Βυζαντινών και των Μεταβυζαντινών χρονικογράφων. (Από την παρουσίαση στο οπισθόφυλλο του βιβλίου).